

महाराष्ट्र शासन

सहसंचालक, तंत्रशिक्षण विभागीय कार्यालय,
छत्रपती संभाजीनगर

पीरबाजार, उस्मानपुरा, पत्रपेटी क्र.५१६, छत्रपती संभाजीनगर ४३१ ००५
दुरध्वनी क्र. : ०२४०-२३३४२१६/२३३४७६९

Email Id: roaurangabad@dtmaharashtra.gov.in website: www.dteau.org

जा.क्र.:विकाछसं/शिक्षण/२०२५/५७७
महत्वाचे

दिनांक :

20 FEB 2025

प्रति,
प्राचार्य,
या कार्यालयाच्या अधिनस्त सर्व संस्था.

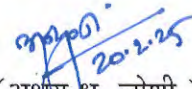
विषय :- राष्ट्रीय सेवा योजनेतर्गत, दि. २५ फेब्रुवारी, २०२५ रोजी राज्यात विविध शिबीर
उपक्रम राबविणेबाबत.

संदर्भ :- मा. संचालक, तंत्रशिक्षण यांचे पत्र EOffice file No DTEM-D90PLAN/25/2025-
DESK9 दि. १८.०२.२०२५

उपरोक्त संदर्भिय पत्रान्वये दि.२६ फेब्रुवारी,२०२५ रोजी स्वातंत्र्यवीर वि. दा. सावरकर यांची पुण्यतिथी आहे, परंतु दि. २६.०२.२०२५ रोजी महाशिवरात्रीनिमित्त सार्वजनिक सुटटी असल्याने स्वातंत्र्यवीर वि. दा. सावरकर यांच्या पुण्यतिथीनिमित्त दि. २५ फेब्रुवारी २०२५ रोजी संपुर्ण महाराष्ट्र राज्यात रक्तदान शिबीर व मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती शिबीर या दोन महत्वाच्या विषयांवर-उपक्रम राबविण्याचे योजिले आहे. स्वातंत्र्यवीर सावरकरांच्या पुण्यतिथीनिमित्त रक्तदान शिबीर व मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती शिबीर हे उपक्रम जनतेपर्यंत पोहचविण्यासाठी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांमार्फत राबविणे अत्यंत उपयुक्त ठरेल. जेणेकरून या उपक्रमांबाबत समाजातील लोकांमध्ये जागरूकता निर्माण करता येईल तसेच रक्तदान व नेत्रदान यांसारख्या जीवनरक्षक देणग्यांच्या माध्यमातून होणा-या सकारात्मक परिणामांबद्दल जागरूकता वाढविणे तितकेच महत्वाचे आहे.

त्यानुषंगाने या कार्यालयाच्या अखत्यारित सर्व शासकीय,अशासकीय अनुदानित, विनानुदानित पदविका संस्थांमधील राष्ट्रीय सेवा योजना एकक यांच्या माध्यमातून रक्तदान शिबीर व मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती शिबीर आयोजित करण्यात यावे. तसेच सर्व शासकीय,अशासकीय अनुदानित, विनानुदानित पदवी संस्थानी संबंधित विद्यापीठांशी समन्वय साधून सोबतच्या पत्राप्रमाणे कार्यवाही करावी. दि.२५ फेब्रुवारी २०२५ रोजी रक्तदान शिबीर व मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती अभियान/शिबीर हे दोन्ही उपक्रम आपापल्या संस्थेत राबवून केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल या कार्यालयास दि. २७.०२.२०२५ पर्यंत सादर करावा.

सोबत : संदर्भिय पत्र

(अक्षय ध. जोशी)
प्र.सहसंचालक

तंत्रशिक्षण विभागीय कार्यालय, छत्रपती संभाजीनगर.

प्रत : १. मा. संचालक, तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य मुंबई, यांना माहितीस्तव सविनय सादर.

२. या कार्यालयाच्या प्रोगामर यांना या कार्यालयाच्या संकेतस्थळावर अपलोड करण्यास्तव.

तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य

३, महापालिका मार्ग, पत्र पेटी क्र.१९६७, मुंबई ४०० ००१.

दूरध्वनी क्र.०२२-६८५९७४२९/४९०,

ई-मेल-desk9@dtmaharashtra.gov.in, वेबसाईट: <http://www.dtmaharashtra.gov.in>

E-Office File No.DTEM-D९०PLAN/२५/२०२५-DESK ९

महत्वाचे

प्रति,

सहसंचालक,

तंत्रशिक्षण विभागीय कार्यालय,

मुंबई, नाशिक, अमरावती, पुणे, नागपूर व छ. संभाजीनगर.

विषय:-राष्ट्रीय सेवा योजनेअतर्गत, दि. २५ फेब्रुवारी, २०२५ रोजी, राज्यात विविध शिबीर उपक्रम राबविणेबाबत. . . .

संदर्भ :- राज्य संपर्क अधिकारी, राष्ट्रीय सेवा योजना, मंत्रालयीन कक्ष मुंबई यांचे पत्र

क्रमांक : रासेयो-२०२५/प्र.क्र.१७/रासेयो, दि. १३ फेब्रुवारी, २०२५

आपल्या भारत देशाचा आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक व शैक्षणिक विकास घडविण्यामध्ये राष्ट्रीय सेवा योजनेची महत्त्वाची भूमिका दिसून येते. देशातील युवाशक्तीला नवचेतना देण्याचे कार्य हे देशातील राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विविध उपक्रमांच्या माध्यमातून होत असते. युवकांचे प्रभावी व्यक्तिमत्व घडविण्याचे कार्य, सामाजिक बांधिलकीची जाण व सेवाभाव निर्माण करण्याचे कार्य महाविद्यालयीन स्तरावर राष्ट्रीय सेवा योजना उपक्रमांद्वारे होत असते.

राष्ट्रीय सेवा योजना ही केंद्र पुरस्कृत योजना युवा कार्यक्रम आणि क्रिडा मंत्रालय, भारत सरकार यांच्यातर्फे राबविण्यात येते. या योजनेतर्गत वेगवेगळे उपक्रम, शिबिरे, कार्यक्रम व कार्यशाळांचे आयोजन महाराष्ट्रातील सर्व विद्यापीठांतर्गत महाविद्यालयीन विद्यार्थी स्वयंसेवकांच्या माध्यमातून राबविण्यात येते अथवा साध्य करता येते. सदर योजनेतर्गत नियमित कार्यक्रम व विशेष शिबिरे विशेषतः लोकाभिमुख असलेल्या विषयांवर राबविले जातात. नियमित कार्यक्रम जसे रक्तदान शिबीर, पल्स पोलिओ, आरोग्य/नेत्र चिकित्सा शिबीर, जनजागृती कार्यक्रम, स्वच्छता अभियान, श्रमदान, स्व-सुरक्षा प्रशिक्षण, आपत्ती व्यवस्थापन, रस्ता सुरक्षा अभियान, योगा प्रशिक्षण कार्यक्रम, जल संवर्धन कार्यक्रम, प्लास्टिक मुक्ती अभियान, ऊर्जा संवर्धन कार्यक्रम यांसारख्या कार्यक्रमांचा समावेश होतो.

सर्व अकृषी विद्यापीठे यांच्या माध्यमातून दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०२५ रोजी स्वातंत्र्यवीर वि. दा. सावरकर यांच्या पुण्यतिथीनिमित्त संपूर्ण महाराष्ट्र राज्यात रक्तदान शिबीर व मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती शिबीर या दोन

महत्त्वाच्या विषयांवर उपक्रम राबविण्याचे योजिले आहे. स्वातंत्र्यवीर सावरकर यांनी आपले संपूर्ण जीवन स्वातंत्र्यासाठी वेचले. त्यांच्या पुण्यतिथीनिमित्त रक्तदान शिबीर व मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती शिबीर हे उपक्रम जनतेपर्यंत पोहचविण्यासाठी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांमार्फत अत्यंत उपयुक्त ठरेल. स्वातंत्र्यवीर सावरकर यांच्या पुण्यतिथीनिमित्त रक्तदान करणे व नेत्रदान जनजागृती शिबीर आयोजित करणे म्हणजेच एखाद्याचे प्राण वाचविणे व त्याला जीवनदान देणे होय. जेणेकरून या उपक्रमांबाबत समाजातील लोकांमध्ये जागरुकता निर्माण करता येईल तसेच रक्तदान व नेत्रदान यासारख्या जीवनरक्षक देणग्यांच्या माध्यमातून होणाऱ्या सकारात्मक परिणामांबद्दल जागरुकता वाढविणे तितकेच महत्त्वाचे आहे.

या अनुषंगाने तंत्रशिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारित सर्व शासकीय, अशासकी अनुदानित, विनानुदानित पदविका संस्थामधील राष्ट्रीय सेवा योजना एकक यांच्या माध्यमातून रक्तदान शिबीर व मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती शिबीर आयोजित करण्यात यावे. तसेच, सर्व शासकीय, अशासकी अनुदानित, विनानुदानित पदवी संस्थामधील संबंधित विद्यापीठांशी समन्वय साधुण उपरोक्त कार्यवाही करावी.

रक्तदान शिबीर आयोजन:-

भारतात रक्ताची मागणी व पुरवठा यात मोठी तफावत आहे. रक्त आणि रक्तदात्याच्या अनुपलब्धतेमुळे मौल्यवान मानवी जीवन वाचविणे शक्य होत नाही. रक्तदान वैद्यकीय प्रक्रियांना आधार देते आणि अनेक रुग्णांसाठी जीवन आणि मृत्यू यांच्यातील फरक असू शकते. रक्तदान शिबीर आयोजित करणे हा उपक्रम प्रामुख्याने विद्यार्थी रक्तदात्यांना प्रोत्साहन देणे, समाजाची अशा स्वरूपाची तातडीची मदत करण्याचे मुख्य विद्यार्थ्यांमध्ये रुजविणे. वैद्यकीय आणीबाणीच्या वेळी सहज उपलब्ध होऊ शकतील अशा तरुणांचा /युवकांचा समूह किंवा गट निर्माण करणे आणि रक्तदानाविषयीचे वैज्ञानिक ज्ञान वृद्धिंगत करणे व त्या विषयीचे मिथक किंवा चुकीच्या संकल्पना दूर करणे या उद्देशाने रक्तदान शिबीर आयोजित करण्यात यावे. आपल्या अधिनस्त महाविद्यालये यांना सदर उपक्रम राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या माध्यमातून आयोजित करण्याबाबत आपल्या स्तरावरून कळविण्यात यावे. तसेच स्थानिक रक्तपेढी यांच्याशी संपर्क करून सदर शिबीर आयोजित करावा. या शिबिरात रक्तदान केलेल्या विद्यार्थ्यांची इत्यंभूत माहिती अथवा तपशिल (नाव, वर्ग, मोबाईल नंबर, वय, उंची, वजन, घरचा पत्ता व रक्तगट) इत्यादींची माहिती संकलित करून जतन करावी. व सदरचे तपशीलवार माहिती जवळच्या रक्तपेढीलाही देण्यात यावी. जेणेकरून भविष्यात एखाद्या आणीबाणीच्या प्रसंगी रुग्णाला जो रक्तगट लागू होतो तोच उपलब्ध करून देता येईल.

मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती शिबीर आयोजन :-

रक्तदानाप्रमाणेच मरणोत्तर नेत्रदान करणे सुध्दा महत्त्वाचे कार्य आहे. ज्याप्रमाणे रक्तदान करण्याची निवड करणाऱ्या व्यक्तींच्या निःस्वार्थतेवर प्रकाश टाकते त्याचप्रमाणे अंधत्वाने ग्रस्त असलेल्या असंख्य व्यक्तींची दृष्टी पूर्ववत करण्यात आणि त्यांच्या जीवनाचा दर्जा सुधारण्यात नेत्रदान महत्त्वाची भूमिका बजावते. वैद्यकीय विज्ञानातील प्रगतीमुळे, पारपटल प्रत्यारोपणाची गरज दिवसेंदिवस वाढत आहे. तसेच नेत्रदान करणारा देणगीदार हा या उपक्रमाचा महत्त्वाचा कणा आहे. नेत्रदानाच्या या उदात्त कार्याला प्रोत्साहन देण्याच्या मोहिमेला विद्यापीठ समुदायामध्ये तसेच महाविद्यालयांतील स्वयंसेवकांच्या पाठिंब्याची खूप आवश्यकता आहे. जीवन बदलणाऱ्या या प्रयत्नात सहभागी होण्यासाठी आपण एकत्रितपणे अधिकाधिक व्यक्तींना प्रेरित करू शकतो.

याअनुषंगाने राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या माध्यमातून संबंधित संस्था व महाविद्यालयाने स्थानिक नेत्रपेढीशी संपर्क साधावा. महाविद्यालयाने त्यांच्या शहरातील, त्यांच्या परिसरातील किंवा ओळखीच्या एखाद्या नेत्ररोगतज्ञाचे व्याख्यान आयोजित करावे. जेणेकरून विद्यार्थ्यांमध्ये तसेच लोकांमध्ये मरणोत्तर नेत्रदान संदर्भात जनजागृती होईल. तेच विद्यार्थी आपल्या परिवारातील, आप्तेष्ट- नातेवाईकांमध्ये व परिसरातील लोकांमध्ये मरणोत्तर नेत्रदान करण्याबाबत जनजागृती करतील. विद्यार्थी स्वतः पालकांमार्फत व नातेवाईकांमार्फत त्यांच्या परिसरातील रहिवाशांमध्ये नेत्रदान करण्याबाबत जनजागृती करतील. त्याचबरोबर सदर दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०२५ रोजी स्वातंत्र्यवीर वि. दा. सावरकर यांच्या पुण्यतिथीच्या दिवशी महाशिवरात्र असल्याने सार्वजनिक सुट्टी असल्यामुळे दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०२५ ऐवजी दिनांक २५ फेब्रुवारी, २०२५ रोजी नेत्रदानाचे शिबीर तसेच अधिकाधिक नेत्रदानाचे फॉर्म भरून घ्यावेत. त्याचप्रमाणे यु-ट्यूब वर देखील काही व्हिडिओ क्लिप्स उपलब्ध आहेत. त्यामुळे मरणोत्तर नेत्रदानाबाबत अधिक माहिती मिळू शकेल व त्याचा जनतेवर अत्यंत प्रभाव पडेल. त्यानुषंगाने सदर दिनांक २५ फेब्रुवारी, २०२५ रोजी जास्तीत-जास्त लोकांचा या उपक्रमात / जनजागृती अभियानात सहभाग वाढविता येईल. सदर परिपत्रक निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून ते दिनांक २५ फेब्रुवारी, २०२५ पर्यंतच्या कालावधीत प्रत्यक्ष नेत्रदानाचे फॉर्म भरेपर्यंत महाविद्यालयांनी परिसरात उपलब्ध असलेले नेत्ररोगतज्ञ यांच्या उपलब्धतेनुसार प्रत्येक महाविद्यालयामध्ये नेत्रदानासंबंधी व्याख्यान आयोजित करून विद्यार्थ्यांमध्ये पुरेशी जनजागृती करावी. तसेच महाविद्यालयाने यु-ट्यूब वरील नेत्रदानासंबंधीचे व्हिडिओ देखील मोठ्या (स्क्रीन) पडद्यावर विद्यार्थ्यांना दाखविण्यात यावेत. जेणेकरून विद्यार्थ्यांमध्ये नेत्रदानाबाबत प्रभावीपणे जनजागृती होऊन ते इतरांनाही जनजागृती करण्यास तयार होतील. दिनांक २५ फेब्रुवारी, २०२५ रोजी प्रत्यक्ष नेत्रदानाचे डोनर प्लेजचे फॉर्म भरपूर प्रमाणात भरल्या जातील. त्याचदिवशी डोनर प्लेजचा फॉर्म भरून घेण्यात यावेत. अशा पद्धतीने महाविद्यालयांनी या मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती अभियान/शिबिराचे आयोजन करावे.

तंत्रनिकेतने व महाविद्यालयांनी उपरोक्त नमूद रक्तदान शिबीर व मरणोत्तर नेत्रदान जनजागृती अभियान/शिबीर या दोन्ही उपक्रमांचे आपल्या स्तरावर दि. २५ फेब्रुवारी, २०२५ रोजी आयोजन करून केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल या कार्यालयास सादर करावा.

Signed by

Vinod Mahadeorao Mohitkar

Date: 18-02-2025 20:14:20

(डॉ. विनोद म. मोहितकर)

संचालक,

तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

प्रत आवश्यक कार्यवहीकरिता-

सर्व प्राचार्य/ संचालक

शासकीय/ अशासकीय अनुदानित/ विनानुदानित पदविका व पदवी संस्था

(अभियांत्रिकी/औषधनिर्माणशास्त्र व तत्सम)